

Gezamenlijke verklaring - Gäichel XII

Brussel, 29 maart 2023

De eerste ministers van het Koninkrijk België, dhr. Alexander De Croo, en van het Groothertogdom Luxemburg, dhr. Xavier Bettel, kwamen op 29 maart 2023 samen om de Gäichel-Top tussen de Belgische en Luxemburgse regeringen gezamenlijk voor te zitten. Het was de 12de keer sinds de eerste Gäichel op 28 april 2004 dat de twee regeringen bijeenkwamen. Na de Top van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) van 17 november 2021 was dit de gelegenheid bij uitstek om het geprivilegieerde partnerschap en de vriendschap tussen de twee buurlanden te benadrukken, alsook de uitgesproken wil om op alle niveaus (bilateraal, in de Benelux en de EU, op andere internationale fora) samen te werken.

Het Groothertogdom en België zullen hun bilaterale samenwerking voort intensiveren. Tegelijk zullen ze zich inzetten om die samenwerking ten dienste te stellen van de bevordering en **verdediging van een doeltreffend multilateralisme**, een multilateralisme dat op regels stoelt waarmee de verschillende crises van deze tijd het hoofd kan worden geboden. Dat multilateralisme moet de volgende doelen hebben: vredeshandhaving en eerbiediging van het internationaal recht, bestendiging van de rechtsstaat, milieubescherming, verdere ontplooiing van humanitaire actie, voedsel- en energiezekerheid, de strijd tegen straffeloosheid en klimaatverandering.

In 2023 en 2024 zetelen België en Luxemburg samen in de Mensenrechtenraad. België en Luxemburg blijven samen met Nederland de **mensenrechten** ondersteunen: dat doen ze onder andere door gezamenlijke initiatieven op te zetten in de context van de werkzaamheden in de Mensenrechtenraad.

Met het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie en van de Benelux in 2024 in het verschiep herhalen het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk België, stichtende landen van de Europese Unie, bereid te zijn om samen te streven naar een Europese Unie die steeds geïntegreerder, digitaler, duurzamer, competitiever, meer solidair en veerkrachtiger wordt en die de fundamentele rechten van de burgers en de universele waarden beschermt.

In de huidige geopolitieke context is het meer dan ooit noodzakelijk een open en veerkrachtige Europese economie te ontwikkelen die voor een grotere autonomie van de Unie kan zorgen op vitale domeinen zoals energie, kritieke grondstoffen of halfgeleiders. Binnen de Europese instellingen zullen Luxemburg en België er gezamenlijk voor ijveren om enerzijds de interne capaciteiten van de Unie te versterken en anderzijds hun schouders te zetten onder een Europees handelsbeleid dat is gestoeld op openheid, duurzaamheid en assertiviteit. Dat is allemaal essentieel voor de diversificatie van de exportstromen, die de motor van jobcreatie zijn. Tevens is dat allemaal essentieel voor de diversificatie van leveringsbronnen: voor de dubbele groene en

digitale transitie heeft de Europese Unie immers onder andere toegang tot kritieke grondstoffen nodig.

De **30ste verjaardag** van de **interne markt** biedt voor beide landen de gelegenheid om hun engagement te herhalen om de vier vrijheden te versterken en de doelstellingen voor sociale ontwikkeling en milieubescherming aan te scherpen. België en Luxemburg zijn ervan overtuigd dat een gezamenlijke strategie hun een betere positie oplevert om hun concurrentievermogen op lange termijn op het raakpunt tussen innovatie en groei te bestendigen. Die strategie moet uitgaan van de eigen troeven waarmee de interne markt kan worden versterkt. Kwaliteitsvolle banen creëren en een betere regelgeving zal in die strategie centraal staan. Met die strategie moeten overtollige of buitensporige administratieve lasten kunnen worden verminderd zodat de toelatings- en goedkeuringsprocedures vlotter kunnen verlopen. Strenge sociale en milieunormen zullen bij de uitvoering van die strategie in acht worden genomen waardoor de hindernissen voor grensoverschrijdende handel verdwijnen en zo in de EU een beter investeringsklimaat laten ontstaan. De nadruk van die strategie ligt hoofdzakelijk op innovatie, O&O en de normen, die de volgende uitgangspunten hebben: de belanghebbenden, de versnelling van de ecologische en digitale transitie, het waarborgen van de gegevensstroom, de *realtime* uitvoering van economische oplossingen op EU-niveau en de bevordering van geschoolde Europese werknemers die bij de transities worden ondersteund. Daarnaast worden tegelijk strategische afhankelijkheden weggewerkt.

De **interne markt** is niet alleen een crisisthema. Aan de vier vrijheden mag onder geen beding worden getornd. België en Luxemburg verbinden zich ertoe op basis van het verslag van de Europese Commissie over belemmeringen uit 2020 gezamenlijke werkzaamheden te bevorderen om de aanhoudende fragmentering op te heffen. Het volledige Europese beleid om het concurrentievermogen en de veerkracht te versterken moet als doel hebben een duidelijk en coherent reglementair kader te bereiken dat is gebaseerd op de grondbeginselen van de interne markt: onderlinge harmonisering en erkenning.

Die inspanningen moeten aansluiten bij een **strategie voor concurrentievermogen op lange termijn**, die gebaseerd is op een volledig werkende interne markt, zodat gelijke tred kan worden gehouden met de belangrijkste concurrenten op het gebied van economische productie en productiviteit. De EU moet de interne markt strategisch herlanceren door zwakke punten weg te werken om zo het concurrentievermogen en de productiviteit aan te zwengelen, de sociale en territoriale cohesie te verbeteren, een gelijk speelveld te garanderen voor alle lidstaten, alsook gelijke kansen voor iedereen, en om binnen de ecologische grenzen van onze planeet de ecologische en digitale transities te bevorderen. De dienstensector is bijzonder belangrijk en moet een prominente plaats in de gezamenlijke strategie krijgen, net zoals overheidsopdrachten die meer rekening houden met sociale en milieunormen. We moeten de bestaande instrumenten en beleidsmaatregelen die groei kunnen bevorderen, verbeteren door de mogelijkheden ten volle te benutten die nieuwe innoverende technologieën bieden, met inbegrip van groene oplossingen.

Het is essentieel om het **concurrentievermogen** van Europese **ondernemingen**, in het bijzonder dat van **kmo's**, te verhogen door de interne markt te versterken met als doel op lange termijn een

brede industrie- en dienstenbasis te behouden in de EU. Een goed werkende interne markt is fundamenteel en versterkt de sociale cohesie, de groene transitie en de inclusieve Europese welvaart. De uitvoering en de controle van de toepassing van het Europees recht zijn daarvoor van bijzonder belang en we rekenen erop dat de Europese Unie als hoedster van de verdragen daarbij een actieve rol inneemt.

Die noodzaak om het EU-recht doeltreffend en ten gronde uit te voeren geldt eveneens in het kader van een verbeterd, solide en veerkrachtig **Schengengebied** zonder controles aan de binnengrenzen.

Beide landen benadrukken hoe belangrijk het is dat het vrije verkeer binnen het Schengengebied volledig wordt gewaarborgd en zijn het erover eens dat in de besluitvormingsprocessen op nationaal, regionaal en Europees niveau bijzondere aandacht moet worden besteed aan de specifieke behoeften van grensoverschrijdende woongebieden. De mogelijkheid om grenscontroles in te voeren moet de allerlaatste optie zijn en beide landen benadrukken dat de impact op het grensoverschrijdende leven en de mobiliteit van burgers en ondernemers zo klein mogelijk moet blijven.

Beide landen verwachten voorstellen op Europees niveau om in grensregio's administratieve en juridische hinderpalen weg te werken.

Beide landen verbinden zich ertoe om het economische potentieel en de levenskwaliteit van de inwoners van het gedeelde levensbekken te optimaliseren. Daarbij houden ze rekening met de demografische groei en de noodzaak om duurzame mobiliteit na te streven.

Bovendien is een **diepe en open kapitaalmarktenunie (KMU)** essentieel voor een hoger groeipotentieel van de EU. De obstakels voor grensoverschrijdende dienstverrichtingen wegwerken, alsook een sterkere onderlinge verbinding en een doeltreffendere en beter beveiligde werking van de kapitaalmarkten, verbetert de toewijzing van kapitaal en de toegang tot financiering. Ook bedrijven varen er wel bij, vooral wat betreft hun noodzakelijke investeringen voor de ecologische transitie en bijgevolg het concurrentievermogen van de EU.

Tegelijk is de KMU eveneens van vitaal belang om investeringen uit privékapitaal aan te trekken die nodig zijn voor de dubbele ecologische en digitale transitie. Er bestaat nog een belangrijk onbenut potentieel voor privéinvesteringen, zowel voor opkomende als voor volwassen technologieën, zoals offshorewindmolens en zonnepanelen. Het is essentieel dat dat potentieel in heel Europa wordt ontketend. De EU moet de investeringsvoorwaarden en -structuren verbeteren en de circulaire economie en ecosystemen versterken die de sleutel voor deze dubbele transitie vormen. Daarbij moet de EU rekening houden met de lokale eigenheden en kennis (ook met betrekking tot nationale bevoegde autoriteiten) en de specialisatie in de lidstaten ten volle benutten. Die inspanningen zijn essentieel om de noodzakelijke investeringen aan te trekken om een groter deel van onze groene-energievoorziening in de hele Europese Unie te verbinden.

Beide landen zijn verheugd over het gepresteerde werk inzake de modernisering van het model voor **akkoorden om investeringen te beschermen**, waarmee de akkoorden waarover de BLEU heeft onderhandeld, kunnen worden afgestemd op de nieuwe arbitragenormen en de dimensie

'duurzame ontwikkeling' erin te integreren. Ze hebben er zich toe verbonden op die nieuwe manier te werk te gaan met het oog op de stapsgewijze bijwerking van bestaande akkoorden en van het afsluiten van nieuwe BLEU-akkoorden inzake de bescherming van investeringen.

Beide regeringen zetten hun nauwe samenwerking voort op het gebied van **consulaire bijstand**, die eveneens bestaat uit de afgifte van tijdelijke reisdocumenten of paspoorten. Die bijstand verzekert en dekt tevens de consulaire bescherming voor hun burgers als een van beide landen geen diplomatieke vertegenwoordiging heeft.

Wat **noodhulp** betreft, heeft België een EMT-2-veldhospitaal naar Turkije gestuurd om de plaatselijke bevolking de nodige medische hulp te bieden en de druk op Turkse ziekenhuizen te verlichten als reactie op de aardbevingen in Turkije en Syrië. Door verschillende A400M's beurtelings in te zetten kon materiaal en medisch en logistiek B-FAST-personeel ter plaatse worden gebracht. Daarnaast heeft Luxemburg materiaal van het mobiele telecommunicatieplatform via satelliet 'emergency.lu' ter beschikking gesteld.

In de huidige internationale context hebben beide landen meer oog voor een sterke internationale samenwerking inzake **crisis- en risicobeheer**, in het bijzonder op nucleair gebied. Vandaag ondertekenden de eerste minister van Luxemburg, de twee ministers van Binnenlandse Zaken en de Luxemburgse minister van Volksgezondheid een akkoord over informatie-uitwisseling bij een voorval of ongeval dat radiologische gevolgen kan hebben. Dat akkoord moet ervoor zorgen dat er onderling informatie wordt uitgewisseld zodat in het mogelijk getroffen land onmiddellijk de noodzakelijke maatregelen kunnen worden getroffen.

De bilaterale samenwerking vanuit het oogpunt van intensiever grensoverschrijdend crisisbeheer is de afgelopen jaren bestendig, zoals vermeld in de gemeenschappelijke verklaring uit 2021 'over **samenwerking op het gebied van crisisbeheer, civiele veiligheid en medische noodhulp**'. Op Europees niveau stemmen beide landen hun positie op elkaar af om te kunnen wegen op het overleg over de toekomst van EU-crisisbeheer. De oprichting van een netwerk van directeurs-generaal van Europese crisiscentra, een project dat België met Benelux-steun heeft opgestart, heeft met de ondertekening van een samenwerkingsprotocol door 25 Europese landen nog eens een sterker fundament gekregen.

België en Luxemburg stellen alles in het werk om **Oekraïne** te ondersteunen in het overschakelingsproces naar een dynamische en competitieve economie met solide instellingen, zodat het land geleidelijk aan kan worden opgenomen in de Europese Unie. Ze tonen zich opgetogen over het historische besluit van de Europese Raad van juni 2022 om aan Oekraïne en Moldavië de status van kandidaat-lidstaat voor toetreding tot de EU toe te kennen. Het toetredingsproces van beide landen hangt af van hun inspanningen om daadwerkelijk de nodige maatregelen te treffen die afdoende aantonen dat het alles in het werk stelt om te beantwoorden aan de criteria van Kopenhagen en de voorwaarden uit de adviezen van de Commissie over de toetredingsverzoeken. Voor een succesvolle Europese integratie moeten de EU-instellingen eveneens efficiënt functioneren en moet het EU-beleid op duurzame wijze zijn uitgestippeld en gefinancierd.

Beide regeringen zijn verheugd dat ze onder meer op hun partners van de Europese Investeringsbank kunnen rekenen. Hun ondersteuning en expertise waren en blijven cruciaal voor het herstel en de **heropbouw** van Oekraïne.

Om wie ernstige misdaden begaat te kunnen bestraffen, willen België en Luxemburg via het bestaande multilaterale kader manieren vinden om vooruitgang te boeken op het gebied van **verantwoordingsplicht**. Beide regeringen zijn verheugd over de oprichting van het internationaal centrum voor de vervolging van het misdrijf agressie. Samen met Oekraïne en partners van over de hele wereld blijven beide landen alles in het werk stellen om de verantwoordelijke politici voor het gerecht te brengen, meer bepaald voor een bijzonder tribunaal voor de misdaad agressie. Luxemburg en België dringen er ook op aan dat de omzeiling van de **sancties** wordt tegengegaan.

Ruim een jaar na het begin van die illegale Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne zijn België en Luxemburg vastberaden om de gezamenlijke inspanningen tegen die bedreiging van de Europese veiligheid te ondersteunen. België en Luxemburg zijn opgetogen dat de EU alles in het werk stelt om meer munitie te leveren aan Oekraïne. Ze blijven het land ook zo lang als nodig militair ondersteunen. Beide landen pleiten voor de versterking van de Europese **defensie** en voor een betere industriële samenwerking tussen lidstaten daaromtrent. De gezamenlijke inzet van A400M-transportvliegtuigen heeft nog maar eens zijn nut bewezen, wat ook bleek bij de missie in het kader van de recente aardbevingen in Turkije en Syrië. België en Luxemburg werken ook aan het opzetten van een binationaal verkenningsbataljon, waarmee ze aantonen dat ze in de toekomst gezamenlijk een concrete bijdrage willen leveren aan de opbouw van de Europese defensie. Zodra het bataljon op poten staat, kan de onderlinge samenhang tussen beide legers en de militaire mobiliteit – alsmaar belangrijker in de huidige NAVO-context – worden opgedreven.

Wat buitenlandse zaken betreft, gaven beide regeringen ook te kennen hoe vastberaden ze zijn om de **Sahelbevolking** te blijven ondersteunen, die aan zoveel uitdagingen het hoofd moet bieden. De Sahel blijft een prioriteitsgebied voor beide landen.

Wat **ambtenarenzaken** betreft, spraken de bevoegde Luxemburgse en Belgische ministers af om nog enkele doelstellingen op te nemen in de intentieverklaring, die op 31 augustus 2021 werd ondertekend. Zo moeten topambtenaren intensief samenwerken en tijdens hr-conferenties de agenda's naast elkaar leggen. Er komt ook een gemeenschappelijk leerplatform over thema's van gemeenschappelijk belang voor beide landen. Tevens moeten er contacten worden gelegd met experts om projecten van gemeenschappelijk belang samen tot een goed eind te brengen.

De **metrologische** infrastructuur is een essentiële component van de nationale infrastructuur. Onder impuls van beide ministers van Economie stelden de metrologische instituten van beide landen een protocolakkoord op om de Belgisch-Luxemburgse samenwerking op dat punt te versterken en synergiën tussen beide instituten tot stand te brengen. Zo kunnen ze met name overleg plegen wanneer nieuwe technische ontwikkelingen de kop opsteken en wanneer ze aan gemeenschappelijke (inter)nationale onderzoeksprojecten deelnemen. Op die manier komen ze niet in elkaars vaarwater wat hun eigen geaccrediteerde activiteiten en diensten betreft en kunnen

ze een project opstarten voor een glasvezelverbinding tussen de twee instituten, die de redundantie van de UTC op Belux-niveau ten goede zal komen.

Op het gebied van **ruimtevaart** hebben België en Luxemburg zich er in 2019 in een gezamenlijke verklaring toe verbonden samen te werken aan de ontwikkeling van een internationaal kader voor het gebruik, de exploratie en de exploitatie van ruimtebronnen. Die samenwerking resulteerde in gezamenlijke bijdragen en voorstellen voor het Comité van de Verenigde Naties voor het vreedzame gebruik van de kosmische ruimte (COPUOS). Tijdens de sessies van dat Comité in 2023 stelden België en Luxemburg voor de internationale ruimtebronnenconferentie van 2024 mede te sponsoren. Bovendien is de kwestie van de veiligheid van en door ruimte-infrastructuur een steeds zichtbaarder onderwerp dat in de nabije toekomst nieuwe initiatieven zal vergen. Al jarenlang steunt België de ontwikkeling van het European Space Security and Education Centre (ESEC) van het Europees Ruimteagentschap (ESA) in Redu. Luxemburg is betrokken aangezien het de activiteiten ter plaatse ondersteunt. Ook mag niet uit het oog worden verloren dat België en Luxemburg actief zijn betrokken bij het EuroQCI-initiatief om een beveiligde kwantumcommunicatie-infrastructuur te ontwikkelen voor de volledige Europese Unie. Een van de plannen die op tafel liggen, is een onderlinge verbinding tussen de kwantumnetwerken van beide landen.

Op het gebied van **digitalisering** ondertekenden de bevoegde Luxemburgse en Belgische ministers een intentieverklaring: daarin staat dat ze diepgaand zullen samenwerken rond de digitale transformatie om hun overheid te moderniseren, innovatie te bevorderen en de levenskwaliteit van de burgers te verbeteren. In die verklaring wordt uitgestippeld hoe experts kunnen bijeenkomen, technische bezoeken kunnen afleggen en ervaringen met betrekking tot kwesties en projecten van wederzijds belang kunnen uitwisselen, meer bepaald rond elektronische identificatie en authenticatie, vertrouwen en digitale transparantie, de ontwikkeling van onlineoverheidsdiensten alsook digitale inclusie.

Ook het Belgisch-Luxemburgse cloudpartnerschap stemt beide landen tot blijdschap. Deze samenwerking tussen de twee landen is baanbrekend op het gebied van de **soevereine cloud** en heeft als opzet gedeconnecteerde clouddiensten aan te bieden aan publieke en private entiteiten, instellingen en internationale organisaties.

De twee ministers van Mobiliteit herinneren aan het bijzondere belang dat ze hechten aan een versnelde modernisering van de **spoorlijn Luxemburg-Brussel**, teneinde de internationale rol van deze as te versterken.

Voor de investeringsplannen van Infrabel en de NMBS, zoals aangenomen door de Belgische regering in december 2022, is voldoende budget vrijgemaakt om de werkzaamheden aan de spoorlijn Luxemburg-Brussel af te ronden. In het kader van Connecting Europe Facility (CEF) werd bij de Europese Unie ook een financieringsaanvraag ingediend. Daarmee kan het werktempo worden opgedreven. Wanneer die werkzaamheden voorbij zijn, zal dat op termijn een verbetering vormen van de dagelijkse mobiliteit van de burgers, alsook het goederenvervoer en de aantrekkelijkheid van een internationale verbinding tussen Brussel en Luxemburg.

Samen met de aanvraag van beide ministers van Mobiliteit lanceerden de NMBS en CFL in 2022 ook een **potentieelstudie over de spoorwegmarkt** tussen België en Luxemburg. Die studie heeft als opzet te bepalen hoe het vervoer per spoor tussen België en Luxemburg op korte termijn kan worden aangepast en ontwikkeld. Daarbij moet de potentiële invloed van de reizigersstromen op die betrekkingen worden onderzocht. Aan de hand van deze studie wordt ook beoordeeld wat voor meerwaarde het biedt om met de CFL-treinen op het Belgische netwerk voorbij het station van Aarlen te sporen. Deze studie bevat ook een internationale component over het reizigerspotentieel op de as Amsterdam-Brussel-Luxemburg.

Sinds de Belgisch-Luxemburgse intentieverklaring met het oog op de uitbreiding en de verbetering van de spoorverbindingen tussen beide landen in 2017 werd ondertekend, is er al veel vooruitgang geboekt. Niet alleen werden de grensoverschrijdende tickets naar België goedkoper, in augustus 2022 werd de elektrische spanning van het Belgische netwerk – van aan de grens tot in Hatrival – ook volledig omgeschakeld naar 25 kV. Die intentieverklaring wordt tegen eind dit jaar bijgewerkt en legt nieuwe ambitieuze doelstellingen vast in verband met de spoormobiliteit tussen beide landen.

Op het gebied van **energie** blijven beide landen nauw overleggen in het kader van het Pentlateraal Energieforum en de North Seas Energy Cooperation om van West-Europa een heuse geïntegreerde elektriciteitsmarkt te maken met oog voor hernieuwbare energieën. Op bilateraal niveau werd benadrukt hoe nauw er binnen de Belgisch-Luxemburgse gasmarkt wordt samengewerkt aan wederzijdse hulpmechanismen in geval van moeilijkheden in de winter. Beide landen bevestigden tevens opnieuw dat ze willen nagaan of een gezamenlijk groen waterstofnetwerk kan worden ontwikkeld. Ze kwamen overeen om zo veel mogelijk gemeenschappelijke standpunten af te spreken in verband met de Europese richtlijn waarover momenteel wordt onderhandeld, ((EU-)RICHTLIJN 2018/2001 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN VAN DE RAAD van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen). Zo voltooiden ze samen een Benelux-studie over de toekomstige waterstofnoden, die ook betrekking heeft op de regio's die aan de Benelux grenzen.

Op basis van de gemeenschappelijke verklaring over **grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van gezondheidszorg**, die tijdens de Gäichel-Top in 2021 werd ondertekend, zijn beide ministers van Volksgezondheid verheugd naar de volgende stap te kunnen overgaan, met name het op deze dag ondertekenen van een kaderovereenkomst tussen het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg over grensoverschrijdende samenwerking op gezondheidsgebied. Die overeenkomst sluit aan bij de ambitie om grensbewoners een betere toegang tot gezondheidszorg te (blijven) bieden.

Beide regeringen herhalen hoe belangrijk het is samen sociale fraude te bestrijden en geven hun uitdrukkelijke verlangen te kennen om de onderhandelingen over een specifiek Benelux-verdrag vóór het jaareinde af te ronden. **Sociale fraude** ondermijnt de sociale zekerheid, belemmert de goede werking van de arbeidsmarkt, verstoort de economie en leidt tot oneerlijke concurrentie, die schadelijk is voor de tewerkstelling en de kwaliteit van de jobs. Sociale fraude ondergraaft de solidariteit, die aan de grondslag ligt van het waardevolle systeem voor sociale bescherming.

De vertegenwoordigers van beide landen bevestigden nogmaals hun erg langdurige vriendschap. Ze toonden zich ook bereid om regelmatig bijeen te komen in dit zogenaamde Gäichelformaat. Ze tonen duidelijk dat ze vast van plan zijn om overleg te plegen in het kader van het Belgische Voorzitterschap van de EU en van de Benelux in 2024 en om hun nauwe betrokkenheid bij de verschillende bilaterale formaten en de bezoeken op hoog niveau in de komende jaren te ondersteunen.
